

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດ ຂອງການປະຕິຮູບ
ແລະ

ການປົກປ້ອງລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມ
ປະເພນີ ໃນ ສປປ ລາວ

ນະໂຍບາຍຫຍໍ້

ຄໍາຂອບໃຈ

ເອກະສານສະບັບນີ້ເປັນການລິເລີ່ມຮ່ວມກັນລະຫວ່າງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO) ແລະ ໂຄງການບໍລິຫານລັດ ກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ປະຈຳພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (MRLG). MRLG ແມ່ນໂຄງການໜຶ່ງຂອງລັດຖະບານສະວິດເຊີແລນ ໂດຍຜ່ານອົງການເພື່ອການພັດທະນາ ແລະ ການຮ່ວມມືປະເທດ ສະວິດເຊີແລນ, ພ້ອມກັບການຮ່ວມສະໜັບສະໜູນທາງດ້ານການເງິນ ຂອງກະຊວງພົວພັນດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ການພັດທະນາ ຂອງປະເທດເຢຍລະມັນ (BMZ) ແລະ ລັດຖະບານຂອງປະເທດລຸກຊຳບວກ.

ຕົ້ນສະບັບໄດ້ຮັບການຈັດກຽມໂດຍ Florian Rock, ແລະ ຮັບການທົບທວນສະບັບຮ່າງເບື້ອງຕົ້ນໂດຍ Marianna Bicchieri, Christian Castellanet, Paul Munro-Faure, Paolo Groppo, Louisa J.M. Jansen, Anthony Lamb ແລະ Natalia Scurrah. ຂໍສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນຕໍ່ການປະກອບສ່ວນທີ່ໄດ້ຮັບ ຈາກ Richard Hackman ແລະ ກຸ່ມແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນເລື່ອງທີ່ດິນ (LIWG). ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນບັນກອງປະຊຸມກ່ຽວກັບການປະຕິຮູບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໃນກອງປະຊຸມກ່ຽວກັບທີ່ດິນ ຂອງ MRLG /FAO ສຳລັບພາກພື້ນ ຄັ້ງທີສອງ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນລະຫວ່າງ ວັນທີ 28-30 ພຶດສະພາ 2018 ໃນ ບາງກອກ. ນະໂຍບາຍໜີ້ໄດ້ຮັບ ການບັນນາທິການໂດຍ Kim Des Rochers; ການອອກແບບ ແລະ ພາຍປະກອບຂອງເອກະສານນີ້ຖືກຈັດກຽມໂດຍ Luca Feliziani.

ແຫຼ່ງອ້າງອີງທີ່ຈຳເປັນ:

FAO and MRLG. 2021. Challenges and opportunities of recognizing and protecting customary tenure systems in the Lao People's Democratic Republic/ ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດ ຂອງການປະຕິຮູບ ແລະ ການປົກປ້ອງລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໃນ ສປປ ລາວ. Bangkok/ ບັງກອກ, 12 pp. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

ການອອກແບບທີ່ນຳໃຊ້ ແລະ ການນຳສະເໜີອຸປະກອນໃນຜະລິດຕະພັນຂ່າວສານນີ້ ບໍ່ໝາຍເຖິງການສະແດງອອກ ຄວາມຄິດເຫັນໃດໆທີ່ຕາມ ຂອງອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO) ແລະ ໂຄງການບໍລິຫານລັດກ່ຽວກັບທີ່ດິນປະຈຳພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (MRLG) ກ່ຽວກັບສະຖານະພາບທາງ ກົດໝາຍ ແລະ ການພັດທະນາຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ, ອານາເຂດ, ເມືອງ ຫຼື ພື້ນທີ່ ຫຼື ຂອງອຳນາດການປົກຄອງຂອງມັນ, ຫຼື ກ່ຽວກັບການຈຳກັດອານາເຂດ ຂອງຂອບເຂດ ຫຼື ຊາຍແດນຂອງມັນ. ການກ່າວເຖິງບັນດາບໍລິສັດໃດໜຶ່ງ ຫຼື ຜະລິດຕະພັນຂອງຜູ້ຜະລິດຕ່າງໆ ທັງທີ່ໄດ້ຮັບການຈິດສິດທິບັດ ຫຼື ບໍ່, ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າພວກມັນໄດ້ຮັບການ ສະໜັບສະໜູນ ຫຼື ແນະນຳໂດຍ FAO ຫຼື MRLG ວ່າດີກວ່າຕົວອື່ນເຊິ່ງມີລັກສະນະດຽວກັນທີ່ບໍ່ຖືກກ່າວເຖິງ.

ມູນມອງຕ່າງໆທີ່ສະແດງອອກໃນຜະລິດຕະພັນຂ່າວສານນີ້ແມ່ນເປັນຂອງຜູ້ຮຽນ ແລະ ບໍ່ຈຳເປັນວ່າແມ່ນການສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນມູນມອງ ຫຼື ນະໂຍບາຍຂອງ FAO ຫຼື MRLG ແຕ່ຢ່າງໃດ.

© FAO, 2021

ສະຫງວນບາງລິຂະສິດ. ຜົນງານນີ້ເປັນຜົນງານພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂດ້ານລິຂະສິດຂອງ ອົງການຄຣີເອທິຟຄອນເມິນ- Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO licence (CC BY-NC-SA 3.0 IGO; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo>).

ພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂຂອງລິຂະສິດ ຜົນງານນີ້ອາດຖືກສຳເນົາ, ເຮັດຄືນ, ແລະ ດັດປັບ ເພື່ອຈຸດປະສົງບໍ່ແມ່ນເພື່ອຫາລາຍໄດ້ ຫາກມີການອ້າງອີງທີ່ເໝາະສົມ. ໃນການນຳໃຊ້ ຜົນງານນີ້ ບໍ່ຄວນມີການສະເໜີວ່າ FAO ສະໜັບສະໜູນອົງການ, ຜະລິດຕະພັນ ຫຼື ການບໍລິການສະເພາະໃດໜຶ່ງ. ການນຳໃຊ້ໂຕໂກ ຂອງ FAO ບໍ່ຖືກອະນຸຍາດ. ຖ້າຜົນ ງານຖືກດັດແປງ ມັນຄວນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂດຽວກັນ ຫຼື ຄ້າຍຄືກັນຂອງ ລິຂະສິດຂອງອົງການຄຣີເອທິຟຄອນເມິນ. ຖ້າມີການແປຜົນງານນີ້ເປັນພາສາ ອື່ນ ຈະຕ້ອງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ຄວາມສະຫຼະຄວາມຮັບຜິດຊອບດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ພ້ອມທັງມີການອ້າງອີງແຫຼ່ງທີ່ນຳມາທີ່ຈຳເປັນ: “ການແປພາສາໃຫ້ແກ່ເອກະສານນີ້ບໍ່ໄດ້ຖືກເຮັດຂຶ້ນ ໂດຍອົງການອາຫານ ແລະ ການກະເສດແຫ່ງສະຫະປະຊາຊາດ (FAO). FAO ບໍ່ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ເນື້ອໃນ ຫຼື ຄວາມຖືກຕ້ອງຂອງການແປພາສາ. ສະບັບຕົ້ນ (ພາສາ) ເປັນ ສະບັບທີ່ໜ້າເຊື່ອຖື.

ຄວາມຂັດແຍ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນພາຍໃຕ້ລິຂະສິດ ທີ່ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂຢ່າງເປັນມິດ ຈະຖືກແກ້ໄຂໂດຍການໄກ່ເກ່ຍ ຫຼື ການຕັດສິນຄະດີ ໂດຍໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນ ມາດຕາ 8 ຂອງ ລິຂະສິດ ຍົກເວັ້ນ ເມື່ອໄດ້ກ່າວໄວ້ແບບອື່ນໃນທີ່ນີ້. ກົດລະບຽບໃນການໄກ່ເກ່ຍທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຈະເປັນກົດລະບຽບໃນການໄກ່ເກ່ຍ ຂອງ ອົງການຊັບສິນທາງປັນຍາແຫ່ງ ໂລກ - World Intellectual Property Organization (<http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules>) ແລະ ການຕັດສິນຄະດີໃດໆ ຈະຖືກ ປະຕິບັດສອດຄ່ອງກັບກົດລະບຽບການຕັດສິນຄະດີ ຂອງ ຄະນະກຳມະການສະຫະປະຊາຊາດກ່ຽວກັບກົດໝາຍການຄ້າລະຫວ່າງປະເທດ- the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

ອຸປະກອນຂອງບຸກຄົນທີສາມ. ຜູ້ໃຊ້ຕ່າງໆທີ່ປາຖະໜາຈະນຳໃຊ້ອຸປະກອນຈາກຜົນງານນີ້ເຊິ່ງເປັນຂອງບຸກຄົນທີສາມຄືນ ເຊັ່ນ ຕາຕະລາງ ຫຼື ພາບ ມີຄວາມ ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການລະບຸວ່າການອະນຸຍາດເປັນສິ່ງຈຳເປັນ ຫຼື ບໍ່ ສຳລັບການໃຊ້ຄືນ ແລະ ສຳລັບການອະນຸຍາດຈາກເຈົ້າຂອງລິຂະສິດ. ຄວາມສ່ຽງໃນການຖືກທວງ ສິດ ຕໍ່ການຝ່າຝົນຕໍ່ອົງປະກອນທີ່ບຸກຄົນທີສາມເປັນເຈົ້າຂອງໃນຜົນງານນີ້ ແມ່ນຜູ້ໃຊ້ຮັບຜິດຊອບພຽງຜູ້ດຽວ.

ການຂາຍ, ລິຂະສິດ ແລະ ການໃຫ້ລິຂະສິດ. ຜະລິດຕະພັນຂ່າວສານຂອງ FAO ມີສະໜອງໃນ ເວັບໄຊ ຂອງ FAO (www.fao.org/publications) ແລະ ສາມາດ ຈັດຊື້ໄດ້ ໂດຍຜ່ານ publications-sales@fao.org. ການຮ້ອງຂໍເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການຫາລາຍໄດ້ ສາມາດຕິດຕໍ່ໄດ້ ໂດຍຜ່ານເວັບໄຊ: [www.fao.org/contact-us/ licence-request](http://www.fao.org/contact-us/licence-request). ຕໍ່ຄຳຖາມກ່ຽວກັບລິຂະສິດ ແລະ ການອະນຸຍາດ ສາມາດຕິດຕໍ່ຫາ: copyright@fao.org.

ສາລະບານ

ຄວາມເປັນມາ	3
ກອບນິຕິກຳ	5
ສິ່ງທ້າທາຍ	6
ໂອກາດ	8
ຂໍ້ສະເໜີ ແລະ ທິດທາງຕໍ່ໜ້າ	10
ເອກະສານອ້າງອີງ	12

ສານສໍາຄັນ

- ກອບນິຕິກຳ ໃນການຮັບຮອງກຳມະສິດຄອບຄອງ ຕາມປະເພນີ ໃນ ສປປ ລາວ ສາມາດຮັບຮູ້ການ ປ່ຽນແປງ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າອັນໃຫຍ່ ໃນກິດໝາຍ ທີ່ດິນສະບັບປັບປຸງ.

- ບົດແນະນຳທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ຄອບຄຸມ ກ່ຽວກັບ ການຮັບຮອງ ແລະ ການປົກປ້ອງກຳມະສິດຄອບຄອງ ທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ປະກອບດ້ວຍການຈຳກັດຈຳນວນ, ການຕິຄວາມໝາຍ, ຂັ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາ ດິນຊຸມຊືນ ແລະ ສ່ວນບຸກຄົນ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີການ ຮ່າງ, ສິນທະນາ, ຮັບຮອງ ແລະ ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ ໂຄງການການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ແລະ ສ້າງ ຄວາມຮັບຮູ້.

- ຫຼັງຈາກນັ້ນ ການເລີ່ມຕົ້ນອັນໃຫຍ່ຂອງການຂຶ້ນ ທະບຽນທີ່ດິນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະບົບກຳມະສິດ ຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ຈຳເປັນຕ້ອງຖືກວາງ ແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ຄວາມເປັນມາ

ນະໂຍບາຍໜີ້ໄດ້ຮັບການພັດທະນາເພື່ອໃຫ້ເກີດການເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມີຄວາມໝາຍ ແລະ ການສົນທະນາດ້ານນະໂຍບາຍ ກັບສະຖາບັນລັດຖະບານ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ກ່ຽວກັບສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮັບຮອງກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໃນ ສປປ ລາວ. ການຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ຖືກຮັບຮູ້ວ່າເປັນກົດເກນຂອງທ້ອງຖິ່ນ, ເປັນແບບແຜນ ແລະ ເປັນພາກປະຕິບັດໃນການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າ ຜ່ານໄລຍະເວລາ ແລະ ການນຳໃຊ້ ເຊິ່ງໄດ້ຮັບຄວາມຊອບທຳ ແລະ ຝັງຮາກໃນສາຍໃຍທາງສັງຄົມ. ເຖິງແມ່ນວ່າກົດເກນແຫ່ງປະເພນີ ມັກຈະບໍ່ໄດ້ຖືກຂຽນເປັນລາຍລັກອັກສອນ ພວກມັນກໍໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກສັງຄົມຢ່າງກວ້າງຂວາງ ແລະ ອາດຈະຖືກຍຶດຖືກັນໂດຍທົ່ວໃນສະມາຊິກປະຊາກອນທ້ອງຖິ່ນໃດໜຶ່ງ (FAO, 2016). ໃນບໍລິບົດນີ້ ເອກະສານນີ້ແນໃສ່ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງ ແກ່ການຮັບຮອງ ແລະ ການປົກປ້ອງທາງກົດໝາຍ ຕໍ່ລະບົບຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໃນປະເທດ ຕາມຫຼັກການສຳຄັນ ຄື “ບົດແນະນຳຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ ກ່ຽວກັບການບໍລິຫານສິດຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ທີ່ດິນ, ການປະມົງ, ແລະ ປ່າໄມ້ຕາມປະເພນີ ຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໃນບໍລິບົດຄວາມໜັ້ນຄົງທາງສະບຽງອາຫານແຫ່ງຊາດ” (VGGT). ມັນສຳຄັນທີ່ຈະໝາຍວ່າລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີມີຢູ່ທັງໃນທີ່ດິນທີ່ຄຸ້ມຄອງໂດຍຊຸມຊົນ ແລະ ທີ່ດິນສ່ວນຕົວທີ່ຄອບຄອງໂດຍບຸກຄົນ ແລະ ຄົວເຮືອນຕ່າງໆ.

ລັດຖະບານລາວ ໄລຍະມ່ວງນີ້ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ 49 ຊຸມເຜົ່າໃຫຍ່ ແລະ 160 ເຜົ່າຍ່ອຍ. ສ່ວນຫຼາຍຂອງເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງກັນທີ່ຊັບຊ້ອນ ລະຫວ່າງລະບົບນິເວດ ແລະ ລະບົບວັດທະນະທຳ ເຊິ່ງການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບແວດລ້ອມພາຍນອກສິ່ງຜົນກະທົບຫຼາຍປະການ ຕໍ່ວັດທະນະທຳ, ການດຳລົງຊີວິດ ແລະ ປະເພນີທີ່ປະຕິບັດສືບທອດກັນມາ (Ironsides, 2017).

ຮູບແບບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີຕ່າງໆ ມີຢູ່ໃນບັນດາບ້ານຊົນນະບົດເກືອບທັງໝົດ ແລະ ຕະຫຼອດທົ່ວຊົນເຜົ່າເກືອບທັງໝົດ ລວມທັງປະຊາກອນເຂດພື້ນທີ່ລຸ່ມ. ເປັນເວລາຫຼາຍສັດຕະວັດ ຊຸມຊົນຊົນນະບົດໄດ້ຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງຊັບສິນຮ່ວມກັນເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງສະມາຊິກຊຸມຊົນທັງໝົດ ໄດ້ນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປ້ອງ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນສະເພາະ ເຊັ່ນ ປ່າໄມ້ ແລະ ແຫຼ່ງນ້ຳ. ຊຸມຊົນຊົນນະບົດຍັງໄດ້ສ້າງກົດເກນ ແລະ ລະບຽບທ້ອງຖິ່ນໃຊ້ຕາມລະດູການ ຫຼື ເປັນຄັ້ງຄາວ ໃນພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານັ້ນ ທີ່ປະຕິບັດໂດຍຊົນເຜົ່າ ຫຼື ຄົວເຮືອນ ເພື່ອການປູກພືດ ແລະ ການທ້ອນໂຮມຜົນຜະລິດຈາກປ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນໄມ້ທ່ອນ, ການລ້ຽງສັດ ແລະ ການປະມົງ.

ໃນພູມິປະເທດທີ່ເປັນເຂດພູ ການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ມີບົດບາດສຳຄັນເປັນເວລາຍາວນານ ຍ້ອນການຂາດແຄນພື້ນທີ່ຮາບພຽງ ແລະ ອຸດົມສົມບູນເຂດຕີນພູ ເພື່ອເຮັດກະສິກຳທົ່ງຮາບ. ຄອບຄົວທຸກຄົນກໍຈະຕ້ອງອາໄສແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນໃນຊຸມຊົນ ໃນລະດັບສູງກ່ວາກຸ່ມອື່ນໆ. ທີ່ດິນພາຍໃຕ້ລະບົບນະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີເຮັດໜ້າທີ່ເປັນ “ນັ່ງອັນປອດໄພ” ໃນເວລາຂອງຄວາມຍຸ້ງຍາກ ໂດຍສະເພາະກັບຄວາມເປັນຈິງທີ່ວ່າ ສ່ວນສຳຄັນຂອງອາຫານ ແລະ ທາດໂປຕິນ ທີ່ຊາວບ້ານໃນບັນດາບ້ານໃນເຂດສູງຫາມາໄດ້ ແມ່ນມາຈາກປ່າ. ການບໍ່ມີທີ່ດິນແມ່ນມີໜ້ອຍຫຼາຍໃນເຂດຊົນນະບົດ ເຂດທີ່ດິນຊຸມຊົນຍັງມີຕອບສະໜອງໃຫ້ໄດ້. ການປົກປ້ອງປ່າສັກສິດ, ສະຖານທີ່ພິທີກຳ ແລະ ພື້ນທີ່ຝັງສິບ ເປັນສິ່ງຈຳເປັນໃນການຮັກສາການຍຶດຖືດ້ານວັດທະນະທຳສັງຄົມຮ່ວມກັນ ທີ່ສືບທອດກັນມາແລ້ວຫຼາຍເຊັ່ນຄືນ.

ແຕ່ເດີມມາ ຫຼາຍບ້ານໃນເຂດພູຂອງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບການແຈກຈ່າຍທີ່ດິນຢ່າງເປັນທຳ ແລະ ເທົ່າ ເຊິ່ງຖືກຮັບຮູ້ກັນໂດຍສ່ວນຫຼາຍ ອານາເຂດຂອງບ້ານ ແມ່ນຢູ່ ລະຫວ່າງ 1500 ຫາ 2500 ເຮັກຕາ. ຫຼາຍກໍລະນີ ອານາເຂດບ້ານເປັນທີ່ຮັບຮູ້ກັນດີ ແລະ ລະບຽບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ປະເພນີ ໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ປົກປ້ອງທີ່ດິນຂອງບ້ານ ຮັບຄວາມເຄົາລົບໂດຍຊາວບ້ານເອງ ແລະ ໂດຍເພື່ອນບ້ານ. ຄວາມຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນບໍ່ຄ່ອຍມີ. ແນວໃດກໍຕາມ ສະພາບການນີ້ເລີ່ມຕົ້ນປ່ຽນແປງ ໃນລະຫວ່າງສົງຄາມອິນດູຈີນ ເມື່ອປະຊາຊົນຈຳຕ້ອງອົບພະຍົບໄປຍັງເຂດປອດໄພ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍຕັ້ງຖິ່ນຖານຢູ່ທີ່ນັ້ນຢ່າງຖາວອນ.

ໃນປີ 1990 ທີ່ດິນບ້ານທີ່ຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມສ່ຽງ ໂດຍສະເພາະຈາກການປະຕິບັດໂຄງການຍຸດຕິການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ແຫ່ງຊາດ ທີ່ຖືກປະຕິບັດຜ່ານກົດຈະກຳຈັດສັນທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້ (LFA) ລະຫວ່າງ ປີ 1994 ຫາ 2006. ພາຍໃຕ້ LFA ທີ່ດິນເພື່ອການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ຖືກຈຳກັດ ໄວ້ພຽງສາມຕອນຕໍ່ຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ ເພື່ອການນຳໃຊ້ແບບໝູນວຽນ ແລະ ຈຸດໝັກເນັ້ນໃສ່ການປົກປ້ອງຮັກສາປ່າໄມ້. ຂະນະທີ່ LFA ພວມຖືກດຳເນີນ ໄດ້ປະມານ 50 ເປີເຊັນຂອງບ້ານໃນລາວ ພວກມັນມີຜົນກະທົບຢ່າງຂະຫຍາຍກວ້າງອອກ ຕໍ່ການນຳໃຊ້ທີ່ດິນລວມບ້ານຮ່ວມກັນ ເຮັດໃຫ້ການເຂົ້າເຖິງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຫຼຸດຜ່ອນລົງ, ແລະ ນຳໄປເຖິງສະພາບຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານສະບຽງອາຫານ.

ອີງປະກອບຍິ່ງກວ່ານັ້ນ ທີ່ນຳພາໄປເຖິງການສູນເສຍການເຂົ້າເຖິງການນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງໃນການຄອບຄອງທີ່ດິນ ແມ່ນການເຂົ້າມາຂອງບຸກຄົນພາຍນອກ. ໃນວິໄສທັດສິ່ງເສີມການລົງທຶນເຂົ້າໃສ່ທີ່ດິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ລັດຖະບານລາວໄດ້ຈັດສັນສຳປະທານທີ່ດິນຈຳນວນຫຼາຍໃຫ້

ແກ່ນັກລົງທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ. ພື້ນທີ່ສ່ວນໃຫຍ່ຂອງ ດິນສໍາປະທານເຫຼົ່ານີ້ທີ່ບໍ່ຊ້ອນກັບທີ່ດິນຊຸມຊົນ ດ້ວຍເຫດນັ້ນ ຈຶ່ງ ເຮັດໃຫ້ເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ານທີ່ດິນເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ນາບຊູ່ການດໍາ ລົງຊີວິດຂອງຄົນຊົນນະບົດ.

ການຕັ້ງຖິ່ນຖານຄົນໃໝ່ຍັງເປັນຍຸດທະສາດທີ່ສໍາຄັນອີກອັນໜຶ່ງ ເພື່ອຊ່ວຍການປະຕິບັດບັນດານະໂຍບາຍພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ, ປະກອບດ້ວຍໂຄງການຍຸດຕິການ ຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ແລະ ການຍຸດຕິການປູກຢາຝັ່ນ. ຈາກປີ 2004 ເປັນຕົ້ນມາ ນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງລັດຖະບານລາວ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຊຸມຊົນໃນຊົນນະບົດຕັ້ງຖິ່ນຖານໃໝ່ ເພື່ອຮວມກັນ ເປັນກຸ່ມບ້ານ ແນໃສ່ເຮັດໃຫ້ກິດຈະກຳຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ມີປະສິດທິຜົນສູງສຸດ ແລະ ເລັ່ງລັດການພັດທະນາເສດຖະກິດ. ຜົນໄດ້ຮັບອີກອັນໜຶ່ງ ແມ່ນຫຼາຍບ້ານທີ່ໄດ້ຮັບການຈັດສັນ ສູນ ເສຍການເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນທີ່ເຄີຍຄອບຄອງຕາມປະເພນີຂອງພວກເຂົາ ແລະ ຕ້ອງປະສົບກັບສະຖານະການຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານ ທີ່ດິນ.

ໃນລະຫວ່າງນັ້ນ ນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານລາວ ເນັ້ນໜັກ ຄວາມສໍາຄັນແກ່ການປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້. ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ ປີ 2005 ວາງເປົ້າໝາຍບັນລຸອັດຕາປົກຄຸມຂອງປ່າ 70% ຮອດ ປີ 2020 ແລະ ບັນຫານີ້ໄດ້ຖືກນໍາມາກ່າວທົບທວນຄືນ ໃນມະຕິ ຂອງພັກກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ທີ່ອອກໃນປີ 2017. ທົ່ວ ປະເທດມີພື້ນທີ່ປ່າປົກປ້ອງແຫ່ງຊາດ ທັງໝົດ 24 ແຫ່ງ ແລະ ປ່າ ຜະລິດແຫ່ງຊາດທັງໝົດ 51 ແຫ່ງ. ພ້ອມກັນນັ້ນ ຫຼາຍແຂວງ ແລະ ຫຼາຍເມືອງໄດ້ຮ່າງແຜນທີ່ປ່າປ້ອງກັນຂອງພວກເຂົາເອງ ແລະ ພື້ນທີ່ເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະກວມເອົາພື້ນທີ່ທັງໝົດຂອງບ້ານຕ່າງ ໆ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍພື້ນທີ່ຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ທີ່ຢູ່ອາໄສຂອງ ພວກເຂົາ ແລະ ເຂດຊົນເຜົ່າຕາມປະເພນີ. ມັນເປັນໄປບໍ່ໄດ້ຢ່າງ ແທ້ຈິງ ທີ່ຈະກໍານົດຂອບເຂດການຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ໃນປະເທດ. ມີທີ່ດິນຫຼາຍປານໃດທີ່ຖືກທວງເອົາພາຍໃຕ້ລະບົບ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໂດຍຊຸມຊົນ ທີ່ສາມາດຖືກກໍານົດໄດ້ພຽງແຕ່ໂດຍ ການປະເມີນຂັ້ນບ້ານ, ທີ່ເຊິ່ງຫຼັງຈາກນັ້ນຖືກເຮັດໃຫ້ລ່ວງຊ່ອງ ກັນໃນຂັ້ນກຸ່ມບ້ານ, ນີ້ເປັນເຫດຜົນໜຶ່ງວ່າເປັນຫຍັງການໃຫ້ທຶນ ຂອງຜູ້ບໍລິຈາກ, ອົງການບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ, ແລະ ແມ່ນກະທັ້ງ ບໍລິສັດເອກະຊົນຈໍານວນຫຼວງຫຼາຍ ສະໜັບສະໜູນເຂົ້າໃນການ ວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມ (PLUP) ໃນຂັ້ນບ້ານ ແລະ ກຸ່ມບ້ານ, ໂດຍສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສອດຄ່ອງກັບວິທີ PLUP ຕາມມາດຕະຖານ ທີ່ນິຍາມໂດຍກະຊວງຊັບພະຍາກອນທໍາມະ ຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (MoNRE) ແລະ ກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ (MAF) ໃນປີ 2009. ໄລຍະມື່ງກວ່າມານີ້ ວິທີການ ທີ່ໄດ້ຮັບການຜັນຂະຫຍາຍ ແລະ ຫຼາກຫຼາຍ ໄດ້ຖືກຮວມກັນເຂົ້າ (Dwyer and Dejongs, 2017). ມັນຖືກປະເມີນໄດ້ວ່າ ແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງ ແລະ ທັນການ ມີແລ້ວ ໃນ 470 ບ້ານ ໃນເຂດຊົນນະບົດ (Ling, 2017).

ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຢ່າງເປັນລະບົບໃນປະເທດ ເລີ່ມຕົ້ນ ໃນປີ 1997 ແລະ ມາຮອດເດືອນພະຈິກ 2015 ໃບຕາດິນ ຈໍານວນ 806,000 ໃບ ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ສໍາລັບຕາດິນຂອງສ່ວນບຸກຄົນ ໃນ ຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດຂ້າງຄຽງ ຖືກເຮັດອອກ. ໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ທໍາອິດ (ນໍາໃຊ້ຮູບແບບໃບຕາດິນຮ່ວມໝູ່) ໄດ້ຮັບມອບໃນປີ 2012 ເພື່ອເປັນແຫຼ່ງສະໜອງໄມ້ໃຜ່ໃຫ້ຊຸມຊົນ ໃນເມືອງສັງທອງ ເຊິ່ງ ເປັນໂຄງການບຸກເບີກໃນສີ່ບ້ານ. ໃນປີ 2013 ໃບຕາດິນລວມໝູ່ ຖືກເຮັດອອກໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນຕັ້ງໃໝ່ 14 ແຫ່ງ ໃນເຂດໂຄງການ ນໍ້າເທີນ 2 ເມືອງນາກາຍ. ຄວາມພະຍາຍາມບຸກເບີກອື່ນໆ ໃນ ດ້ານການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຊຸມຊົນ ອີງໃສ່ PLUP ສ່ວນຫຼາຍ ຢູ່ໃນພາກ ເໜືອຂອງແຂວງຄໍາມ່ວນ. ວັດຖຸປະສົງສ່ວນຫຼາຍທີ່ ມັກຖືກອ້າງເຖິງເປັນປະຈໍາ ໃນການອອກໃບຕາດິນຊຸມຊົນ ແມ່ນ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມໝັ້ນຄົງຂຶ້ນໃນການຄອບຄອງໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນຊົນ ໃນນະບົດ, ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນບ້ານຢ່າງມີໝາກຜົນເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງ ເປັນຍຸດທະສາດຫຼຸດພື້ນຄວາມທຸກຍາກທີ່ສໍາຄັນອັນໜຶ່ງ, ແລະ ການການຄຸ້ມຄອງຂອງຊຸມຊົນທີ່ຖືກປັບປຸງຂຶ້ນ ຕໍ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາ ກອນທໍາມະຊາດ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ, ເປັນເຈົ້າຂອງ ແລະ ເປັນ ເອກະພາບຫຼາຍຂຶ້ນ.

ກອບນິຕິກຳ

ລັດຖະທຳມະນູນປີ 2003 (ຖືກປັບປຸງ ປີ 2005) ບັນຍາຍ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີຫຼາຍຊົນເຜົ່າທີ່ເຄົາລົບຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ສິດໃນການປົກປ້ອງ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍວັດທະນະທຳ (ມາດຕາ 8). ມາດຕາ 17 ຂອງລັດຖະທຳມະນູນ ແລະ ມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍທີ່ດິນ ປີ 2003 ກຳນົດວ່າ ທີ່ດິນ ແລະ ແຫຼ່ງ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຕ່າງໆ ເປັນຂອງວົງຄະນະຍາດ ແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂດຍລັດ ທີ່ມີສິດ ມອບສິດນຳໃຊ້ໃຫ້ ບຸກຄົນ, ຄອບຄົວ, ບໍລິສັດ ຫຼື ອົງການລັດຕ່າງໆ. ກົດໝາຍກຳມະ ສິດ ປີ 1990 ກຳນົດ 5 ຮູບ ຂອງກຳມະສິດ ຄື:

- 1) ກຳມະສິດຂອງລັດ,
- 2) ກຳມະສິດລວມໝູ່,
- 3) ກຳມະສິດເອກະເທດ,
- 4) ກຳມະສິດເອກະຊົນ (ຊັບສິນທີ່ຂຶ້ນກັບຫົວໜ່ວຍເສດຖະກິດ ເອກະຊົນ), ແລະ
- 5) ກຳມະສິດສ່ວນຕົວ (ລາຍການສຳລັບໃຊ້ສ່ວນຕົວ) (ມາດຕາ. 2). ມັນຍັງກຳນົດອີກວ່າກຳມະສິດທີ່ດິນ, ຊັບພະຍາກອນໃຕ້ດິນ, ນ້ຳ, ປ່າ ແລະ ສັດປ່າ ເປັນຂອງວົງຄະນະຍາດແຫ່ງຊາດ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂດຍລັດ. ລັດອາດຈະມອບສິດຄອບຄອງ, ນຳໃຊ້, ເຮັດ ແລະ ສືບທອດມູນມໍລະດົກ ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນໆ. ມາດຕາ 26 ຂອງ ດຳລັດວ່າດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍທີ່ດິນ (ເລກທີ 88/ ນຍ ປີ 2008) ຮັບຮອງສິດຊົມໃຊ້ທີ່ດິນຕາມປະເພນີໃຫ້ແກ່ສ່ວນ ບຸກຄົນ, ການຈັດຕັ້ງ ແລະ ລວມບ້ານ ທີ່ໃບຕາດິນ ຫຼື ໃບຢັ້ງຢືນ ທີ່ດິນສາມາດອອກໃຫ້ໄດ້. ບົດແນະນຳຂອງກະຊວງ ກ່ຽວກັບ ການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນ (ກະຊວງຊັບພະຍາກອນ ທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ເລກທີ 6036, 2014), ແຍກ ທີ່ດິນລວມໝູ່ ຫຼື ທີ່ດິນທີ່ຂຶ້ນກັບກຸ່ມຄົນ ພາຍໃນ “ຫົວໜ່ວຍ ຜະລິດ, ລວມໝູ່ ຫຼື ສະມາຄົມ” ອອກຈາກທີ່ດິນຊຸມຊົນ ທີ່ “ໂດຍ ຫົວໄປຄອບຄອງໂດຍບ້ານ ຫຼື ຊົນເຜົ່າ, ປະກອບດ້ວຍໜອງລວມ ບ້ານ, ປ່າ, ທີ່ດິນກະສິກຳ, ແລະ ປ່າຊ້າ”. ການຖືກຳມະສິດລວມ ບ້ານ ທີ່ເປັນຮູບແບບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີຮ່ວມກັນ ທີ່ກ້ວາງຂວາງກວ່າ ໝາຍເຖິງສະພາບບ່ອນທີ່ຊາວບ້ານ ຫຼື ຊົນ ເຜົ່າຕ່າງໆ ອາໄສຢູ່ໃນບ້ານໜຶ່ງ ຫຼື ຫຼາຍບ້ານ ທີ່ມີສິດທີ່ໄດ້ຖືກ ນິຍາມໄວ້ຢ່າງດີ, ຕ່າງຫາກ ໃນການຄຸ້ມຄອງອານາເຂດທີ່ດິນ ຫຼື ປ່າໄມ້ໃດໜຶ່ງຮ່ວມກັນ. ລັດຮັບຮູ້ລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງຂອງ ບ້ານທີ່ມີຢູ່ (ຕາມປະເພນີ) ໂດຍຜ່ານການສ້າງລະບຽບການຈາກ ກົດລະບຽບ, ແລະ ກຳມະສິດທີ່ມີຢູ່, ແລະ ທ້າຍທີ່ສູດ ແນໃສ່ອອກ ໃບຕາດິນໃຫ້. ແນວໃດກໍຕາມ ປັດຈຸບັນ ທີ່ດິນລວມບ້ານຖືກຂຶ້ນ ທະບຽນພຽງແຕ່ໃນເຂດລິ ເລິ່ນ ແລະ ທັງບໍ່ມີໃບຕາດິນຖືກເຮັດ ອອກ ຍ້ອນສາເຫດຂາດເຂີນຮູບແບບໃບຕາດິນບ້ານທີ່ຜ່ານການ

ຮັບຮອງ ແລະ ຂຶ້ນຕອນຄວາມຮັບຜິດຊອບ, ຫຼື ຮູບແບບໃບຕາດິນ ລວມໝູ່ໃດໆຖືກນຳໃຊ້, ທີ່ເຊິ່ງບໍ່ເໝາະສົມໂດຍທັງໝົດ.

ບົດແນະນຳຂອງຂອງກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ຽວກັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການອອກໃບ ຕາດິນ ຍັງໃຫ້ຕົວຢ່າງປະເພດທີ່ດິນ ທີ່ສາມາດພິຈາລະນາອອກ ໃບຕາດິນລວມບ້ານໃຫ້ໄດ້ ເຊັ່ນປ່າຊົມໃຊ້ລວມບ້ານ ປະກອບດ້ວຍ ປ່າໄມ້ໃຜ່, ເຂດປູກປ່າຂອງບ້ານ, ທີ່ດິນສຳຫຼັບຜະລິດກະສິກຳ, ໜອງລວມບ້ານ, ທົ່ງຫຍ້າ, ສຸສານ ແລະ ປ່າຊ້າ ແລະ ປ່າສັກສິດ. ພື້ນທີ່ດິນທີ່ຖືກຈັບຈ້ອງເພື່ອນຳໃຊ້ ແລະ ຈັດສັນໃນອານາຄົດ ຍັງ ສາມາດຖືກພິຈາລະນາ ເຊັ່ນດຽວກັບພື້ນທີ່ດິນປະເພດອື່ນໆ ທີ່ມີ ລັກສະນະຈະຖືກນຳໃຊ້ຮ່ວມກັນໂດຍຊາວບ້ານ. ໃບຕາດິນລວມ ບ້ານ ອາດຈະຖືກອອກໃຫ້ແກ່ຫຼາຍບ້ານ ເມື່ອພື້ນທີ່ກ້ວາງຂວາງ ກວ່າຖືກຄຸ້ມຄອງຮ່ວມກັນ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ທີ່ດິນຕັ້ງຢູ່ໃນເຂດ ອະນຸລັກທຳມະຊາດ ແລະ ເຂດປົກປ້ອງຖືກແຍກອອກຈາກການ ໃຫ້ໃບຕາດິນລວມບ້ານ.

ນັບແຕ່ປີ 2012 ລັດທະບານລາວໄດ້ປັບປຸງນະໂຍບາຍແລະ ລະບຽບການກ່ຽວກັບທີ່ດິນຄົນໃໝ່. ກົດໝາຍທີ່ດິນສະບັບໃໝ່ ພວມຢູ່ພາຍໃຕ້ການພັດທະນາ ຂະນະທີ່ມະຕິຂອງພັກກ້ວາງ ທິດທາງໃຫ້ແກ່ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃນອະນາຄົດໃນປະເທດ ໄດ້ ຮັບການຮັບຮອງ ໂດຍຄະນະກຳມະການສູນກາງພັກ ໃນເດືອນ ສິງຫາ 2017. ມະຕິຂອງຄະນະກຳມະການສູນກາງພັກວ່າ ດ້ວຍການເພີ່ມທະວີວຽກງານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ພັດທະນາທີ່ດິນ ໃນໄລຍະໃໝ່ ຮັບຮອງເອົາຄວາມສຳຄັນຂອງທີ່ດິນເປັນທີ່ອາໄສ ແລະ ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນໃຫ້ແກ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາຊົນ ບັນດາເຜົ່າ ແລະ ຍັງໄດ້ເນັ້ນໜັກຄວາມເຊື່ອມໂຍງຂອງມັນກັບ ການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ. ມັນໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າ “(...) ລັດ ຈຳຕ້ອງສືບຕໍ່ຮັບຮອງ ແລະ ປົກປ້ອງກຳມະສິດຄອບຄອງໂດຍ ສ່ວນບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ແລະ ກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມ ປະເພນີ (...).” ມະຕິກົດລະບຽບວ່າ “ລັດອາດຈະເອນຄົນ ສິດນຳໃຊ້ທີ່ດິນຈາກບຸກຄົນ, ນິຕິບຸກຄົນ, ລວມໝູ່ ແລະ ອົງການ ຈັດຕັ້ງ ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງກົດຈະການຂອງລັດ, ສາທາລະນະ ປະໂຫຍດ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ວຽກງານປ້ອງກັນຊາດ, ການພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມ ໂດຍການຈັດສັນທີ່ດິນໃໝ່ ຫຼື ຊົດເຊີຍຄົນໃນລາຄາທີ່ສົມເຫດ ສົມຜົນ”. ມັນຍັງເນັ້ນໜັກຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງປັບປຸງລະບຽບ ການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການໃຫ້ເຊົ່າ ແລະ ສຳປະທານທີ່ດິນ.

ກົດໝາຍປ່າໄມ້ (ເລກທີ 06 ຂອງປີ 2007) ທີ່ກຳລັງຢູ່ໃນໄລຍະ ປັບປຸງ ແຍກປ່າໄມ້ອອກເປັນສາມປະເພດ ຄື: 1) ປ່າສະຫງວນ, 2) ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ 3) ປ່າຜະລິດ. ໃນຂັ້ນບ້ານ ປ່າຜະລິດ ທ້ອງຖິ່ນໝາຍເຖິງ “ປ່າຊົມໃຊ້ລວມບ້ານ” (VUF). ໃນກໍລະນີ ສະເພາະຕ່າງໆ VUF ສາມາດຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນພື້ນທີ່ “ປ່າຜະລິດ ແຫ່ງຊາດ” ທີ່ກ້ວາງຂວາງກວ່າ. ການອອກໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ VUF ທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນປ່າຜະລິດເປັນໄປໄດ້ໃນທາງກົດໝາຍ.

ຂະນະທີ່ VUF ມັກຈະຖືກພິຈາລະນາເປັນພື້ນທີ່ຊຸມຊົນ, ປ່າ
ປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ດັ່ງຢູ່ພາຍໃນອານາເຂດຂອງບ້ານ
ຖືກພິຈາລະນາເປັນທີ່ດິນລັດ ແລະ ບໍ່ສາມາດອອກໃບຕາດິນດັ່ງ
ກ່າວໄດ້ ອີງຕາມມາດຕາ 7 ຂອງດຳລັດ ເລກທີ 88/ນຍ. ມີຫຼາຍ
ຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນຍັງຄົງທວງກຳມະສິດຕາມປະເພນີດັ່ງພື້ນທີ່
ດິນຂອງລັດ ເຊັ່ນເພື່ອການເກັບຜົນຜະລິດຈາກປ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນ
ໄມ້ທ່ອນ ໃນ “ເຂດຊົມໃຊ້ຄວບຄຸມ” ພາຍໃນພື້ນທີ່ປ່າປ້ອງກັນ
ແລະ ປ່າສະຫງວນ, ຫຼື ສິດນຳໃຊ້ທີ່ຖືກຈຳກັດ ສຳລັບປ່າຜະລິດ
ແຫ່ງຊາດ ອີງຕາມແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ຖືກຮັບຮອງ. ດັ່ງທີ່
ກ່າວມາຂ້າງເທິງ ບ້ານຕ່າງໆທັງໝົດກຳລັງຖືກອ້ອມຮອບ
ດ້ວຍປະເພດປ່າຂອງລັດເຫຼົ່ານີ້. ເມື່ອທີ່ດິນລັດຖືກຂຶ້ນທະບຽນ
ກຳມະສິດເຫຼົ່ານີ້ຈຳເປັນຕ້ອງຖືກພິຈາລະນາ.

ສິ່ງທ້າທາຍ

ໜຶ່ງໃນຈຸດຂັດແຍ່ງຫຼັກໃນກອບນິຕິກຳຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນໃນ
ສປປ ລາວ ແມ່ນຄຳກ່າວທີ່ຂັດກັນ ຄື “ທີ່ດິນຈັດສັນໂດຍ
ລັດຖະບານ (ລັດ)” (ມາດຕາ. 45 ແລະ 55 ໃນກົດໝາຍທີ່ດິນ
ສະບັບປັດຈຸບັນ) ແລະ “ການຮັບຮອງຜ່ານພະຍານຕໍ່ການນຳ
ໃຊ້ ຫຼື ການເຂົ້າຄອບຄອງ” ດັ່ງທີ່ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນໃນລະຫວ່າງ
ຂະບວນການຕັດສິນ. ໃຈຄວາມຂອງກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມ
ປະເພນີ ດັ່ງທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ໃນ VGGT ແມ່ນອີງຕາມການ
ຮັບຮອງສິດແກ່ພື້ນທີ່ຖືກນຳໃຊ້ມາຍາວນານ ໂດຍຊຸມຊົນ
ຊົນນະບົດ. ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ເອກະສານລະບຽບການອື່ນ
ໆມັກຈະອ້າງອີງເຖິງການຈັດສັນທີ່ດິນໂດຍລັດເທົ່ານັ້ນ. ການ
ແກ້ໄຂທີ່ເປັນໄປໄດ້ຕໍ່ບັນຫານີ້ ແມ່ນການປະຕິບັດການປະເມີນ
ລະອຽດກ່ຽວກັບລະບົບນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນປັດຈຸບັນ, ເຂົ້າໃຈກົດເກນ
ປະເພນີ, ແລະ ຈາກນັ້ນກໍ່ຮວມມັນເຂົ້າກັບການວາງແຜນການ
ນຳໃຊ້ທີ່ດິນໃນອານາຄົດ, ການຈັດສັນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ,
ແລະ ກະກຽມການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ. ນີ້ແມ່ນໃຈຄວາມຂອງ
PLUP ໃນບໍລິບົດຂອງປະເທດລາວ.

ກອບນິຕິກຳຂອງລາວໃນປັດຈຸບັນ ປະກອບມີຂັ້ນຍັດ ທີ່ນິຍາມ
ແລະ ຮັບຮອງກຳມະສິດທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ເຊິ່ງປະກອບດ້ວຍຂັ້ນ
ຍັດສຳລັບການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນລວມບ້ານ ແລະ ການອອກ
ໃບຕາດິນແກ່ທີ່ດິນລວມ ທີ່ຄຸ້ມຄອງນຳໃຊ້ໂດຍບ້ານ. ຂະນະທີ່
ມີຂັ້ນຍັດຢູ່ແລ້ວ ການສະໜັບສະໜູນທາງການເມືອງໃຫ້ແກ່
ການອອກໃບຕາດິນລວມບ້ານຈາກຂັ້ນເທິງຂອງລັດຖະບານ
ຍັງຄົງບໍ່ຊັດເຈນ. ໜຶ່ງໃນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ສຳຄັນແມ່ນວ່າ ບໍ່ມີ
ການເຫັນດີໃນຂັ້ນຕອນທີ່ເປັນມາດຕະຖານ ໃຫ້ແກ່ການຂຶ້ນ
ທະບຽນ ແລະ ການເຮັດການຕັດສິນຕໍ່ທີ່ດິນລວມບ້ານ. ຫຼາຍ
ເງື່ອນໄຂທີ່ຮຽກຮ້ອງໃນການວາງລະບຽບການດ້ານກຳມະສິດ
ທີ່ດິນ ແມ່ນກະທັ່ງສ້າງສິ່ງກົດຂວາງຕໍ່ການຮັບຮອງກຳມະ
ສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ. ການລ່ວງລະເມີດຫຼາຍຄັ້ງຕໍ່ທີ່ດິນ
ຕາມປະເພນີ ໃນເຂດຊົນນະບົດທົ່ວປະເທດ ເພື່ອການລົງທຶນ
ໃສ່ທີ່ດິນ ເຊັ່ນ ການໃຫ້ສຳປະທານອຸດສາຫະກຳການກະເສດ,
ກົດຈະກຳຂຸດຄົ້ນແຮ່ທາດ, ແລະ ການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງ
ລ່າງ ໄດ້ນຳພາໄປເຖິງການການສ້າງຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງແກ່ຊຸມຊົນ
ຊົນນະບົດ, ການຂາດແຄນດິນເຮັດການຜະລິດ, ແລະ ການ
ເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຂັດແຍ່ງດ້ານທີ່ດິນ. ສະຖານະການທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ
ກ່ຽວກັບກຳມະສິດທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນ ໃນຫຼາຍເຂດໄດ້ສົ່ງຜົນ
ໃຫ້ເກີດການລົ້ມເຫຼວຂອງກົດເກນ ແລະ ການປະຕິບັດສືບກັນ
ມາ, ຄວາມຂັດແຍ່ງລະຫວ່າງຫຼາຍຊຸມຊົນກັບຄົນພາຍນອກ,
ເຊັ່ນດຽວກັບ ພາຍໃນຫຼາຍ ຊຸມຊົນເອງ. ການສະຫຼາຍຕົວທາງ
ວັດທະນະທຳ ຂອງບ້ານທີ່ມີອັດຕະລັກທາງສັງຄົມ, ວັດທະນະ
ທຳ ແລະ ເສດທະກິດ ສາມາດຖືກສ້າງເກດເຫັນໄດ້, ແລະ ຄວາມ

ໝັ້ນຄົງທາງສະບຽງອາຫານ ແລະ ຄວາມເປັນຢູ່ ກໍ່ຖືກນາບຊູ່ ໄປຕາມງຸ້ນ. ຫຼາຍການຄ້າທີ່ເຮັດຂຶ້ນໃນ ສປປ ລາວ ໄດ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນການເຊື່ອມໂຍງທີ່ສໍາຄັນ ລະຫວ່າງຄວາມບໍ່ ໝັ້ນຄົງໃນກໍາມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງດ້ານ ສະບຽງອາຫານ (Kenney-Lazar, 2015). ຄວາມທຸກຍາກ ຍິ່ງຄົງເປັນປະກົດການທີ່ເຄັ່ງຮ້ອນໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ ແລະ ແມ່ ຍິງເປັນກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງທີ່ສຸດ. ຄວາມຈິງທີ່ວ່າຫຼາຍບ້ານທີ່ ປະສົມປະສານຫຼາຍຊົນເຜົ່າ ຍິ່ງເພີ່ມຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນ ໃຫ້ກັບສະຖານະການໄປກວ່າເກົ່າ. ເຖິງຈະມີບັນຍັດກົດໝາຍ ຮັບຮອງກໍາມະສິດທີ່ດິນຕາມປະເພນີກໍ່ຕາມ ຫຼາຍສິດເຫຼົ່ານີ້ກໍ່ ບໍ່ໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງ, ຖືກເພີກເສີຍ ແລະ ຖືກຂົ່ມເຫັງໃນທາງ ປະຕິບັດ(Kenney-Lazar, 2015). ໃນ ສປປ ລາວ, ເຊັ່ນດຽວ ກັບໃນຫຼາຍປະເທດເພື່ອນບ້ານ ຊາວບ້ານຈະຍັງບໍ່ສາມາດປ້ອງ ກັນກໍາມະສິດຂອງພວກເຂົາຈາກຄົນພາຍນອກ, ນັກລົງທຶນ ຫຼື ຜູ້ບຸກລຸກ ນອກສະຈາກວ່າກໍາມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ຈະຖືກວາງເປັນລະບຽບການ, ຖືກຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບ ຕາດິນ. PLUP ຫຼື ຂໍ້ຕົກລົງຄຸ້ມຄອງປ່າລວມບ້ານ (VFMA) ບໍ່ມີຄວາມເຂັ້ມແຂງພຽງພໍທາງກົດໝາຍທີ່ຈະຕໍ່ຕ້ານກຸ່ມຜົນ ປະໂຫຍດພາຍນອກ ເຖິງແມ່ນວ່າ ພວກມັນໄດ້ຖືກເຊັນຮັບຮອງ ຈາກອໍານາດການປົກຄອງເມືອງ ແລະ ບາງຄັ້ງກໍ່ອໍານາດການ ປົກຄອງແຂວງ (Ling, 2017). ກໍາມະສິດຕາມປະເພນີບາງ ຄັ້ງຖືກກໍານົດແບບຄຸມເຄືອ ແລະ ແມ່ນກະທັ່ງຂັດແຍ້ງກັນ, ແລະ ສະນັ້ນ ຈິ່ງບໍ່ສາມາດຮັບການປົກປ້ອງ ພາຍໃຕ້ລະບົບສານໃນ ປະຈຸບັນ ໃນກໍລະນີເກີດຂໍ້ຂັດແຍ້ງດ້ານທີ່ດິນ. ດັ່ງນັ້ນ ຊຸມຊົນ ກໍາລັງຊອກຫາການສະໜັບສະໜູນທາງເລືອກ ໂດຍສະເພາະ ໂດຍທາງອອນໄລນ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໂດຍສະພາແຫ່ງຊາດ, ຮ້ອງຂໍອໍາ ນາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພັນທະມິດ ເຊິ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມ ສໍາເລັດຈໍານວນໜຶ່ງ.

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ຊຸມຊົນຊືນນະບົດໂດຍທົ່ວໄປ ຍິ່ງບໍ່ຮັບຮູ້ກໍາມະສິດ ທີ່ດິນ ທີ່ຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍຂອງເຂົາເຈົ້າ ແລະ ເມື່ອພວກ ເຂົາຕິດຕໍ່ກັບພະນັກງານທ້ອງຖິ່ນ, ພວກເຂົາກໍ່ຕ້ອງປະເຊີນກັບ ຄວາມເວົ້າທີ່ບໍ່ຊັດເຈນ ແລະ ການຕີຄວາມໝາຍກົດໝາຍ ແລະ ກົດລະບຽບທີ່ຂັດແຍ້ງກັນ. ການຂາດແຄນທີ່ດິນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການພອກພູນຂຶ້ນຂອງການປະຕິເສດຂອງບ້ານຕໍ່ການ ຍອມຮັບການຈັດສັນດິນໃຫ້ແກ່ການສໍາປະທານ ແລະ ໂຄງການ ລົງທຶນ ໃນບາງກໍລະນີ ໄດ້ປ່ຽນນຸ້ມມອງຕ່າງໆ ຂອງພະນັກງານ ທ້ອງຖິ່ນ.

ກໍາມະສິດທີ່ດິນຕາມປະເພນີ ບໍ່ມີການເຂັ້ມງວດສໍາລັບທີ່ດິນ ສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນບ້ານ, ແຕ່ຊ້າພັດມັກຈະທັບຊ້ອນ ກັບທີ່ດິນທີ່ກົດໝາຍໄດ້ນິຍາມວ່າ ເປັນທີ່ດິນຂອງລັດ (ເຊັ່ນ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້), ໂດຍສະເພາະປ່າປົກປ້ອງ ແລະ ປ່າສະຫງວນ. ບັນຫາທີ່ສໍາຄັນທີ່ສຸດນີ້ ຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ ຮັບການແກ້ໄຂໂດຍນິຕິກຳໃໝ່ທີ່ກໍາລັງຢູ່ພາຍໃຕ້ການພັດທະນາ

ໃນໄລຍະນີ້. ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ກົດໝາຍທີ່ດິນ ແລະ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ສາມາດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຂຶ້ນທະບຽນສິດຜູ້ຊົມໃຊ້ (ເຊັ່ນ: ສໍາລັບ ການເກັບກ່ຽວ NTFP) ໃຫ້ເປັນຜູ້ເພິ່ງພາ ຫຼື ພາລະຈໍາຍອມ ຕໍ່ໃບ ຍິ່ງຢືນທີ່ດິນຂອງລັດ ເມື່ອປ່າເຫຼົ່ານີ້ຖືກຂຶ້ນທະບຽນຕາມກົດໝາຍ.

ການຮັບຮອງກໍາມະສິດຕາມປະເພນີ ແລະ ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນ ລວມບ້ານເປັນຫົວເລື່ອງພາຍໃຕ້ການສົນທະນາ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ລະຫວ່າງຄູ່ຮ່ວມງານພັດທະນາຂອງປະເທດນາຫຼາຍກວ່າ ສິບປີ. ມີຕົວຢ່າງ ໜ້ອຍດຽວຂອງການກໍານົດທີ່ດິນຊຸມຊົນ ແລະ ການຂຶ້ນທະບຽນຖືກປະຕິບັດ. ຂະນະທີ່ການຂຶ້ນທະບຽນ ທີ່ດິນ ເອກະຊົນ ພາຍໃຕ້ການຈົດທະບຽນທີ່ດິນເປັນລະບົບ ພວມຄົບ ໜ້າໃນບາງແຂວງທີ່ເລືອກໄວ້ ມີຄວາມບໍ່ປະສົງຈໍານວນໜຶ່ງໂດຍ ອໍານາດການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ ຕໍ່ການຂຶ້ນທະບຽນໃຫ້ທີ່ດິນທີ່ຖື ກໍາມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ຍ້ອນສະພາບທາງກົດໝາຍທີ່ບໍ່ ຊັດເຈນ ແລະ ຂາດເຂົນການແນະນໍາ. ທຶນງານຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນ ຍິ່ງມີຄວາມນັກທີ່ຈະແຈ້ງ ທີ່ຈະເຮັດວຽກໃນຕົວເມືອງ ທີ່ເລັ່ງໃສ່ ສ້າງລາຍຮັບ. ຄ່າທໍານຽມໃນການອອກໃບຕາດິນຕາມປະເພນີ ໜ້ອຍ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນຖືກຍົກເວັ້ນອອກຈາກການຈໍາຍພາສີ ທີ່ດິນ ອົງຕາມຕໍາລັດຂອງປະທານປະເທດ ກ່ຽວກັບ ພາສີທີ່ດິນ ເລກທີ: 03.

ຈາກປະສົບການໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ທີ່ດິນທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການອອກ ໃບຕາດິນມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການຖືກບຸກລຸກ ແລະ ຍົກຍອກ ໂດຍບໍ່ມີ ການຊິດເຊີຍທີ່ເໝາະສົມ. ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ເປັນລະບົບ ແລະ

©FAO / Roberto Crossman

ການອອກໃບຕາດິນໃຫ້ແກ່ແຫຼ່ງຊັບພະຍາກອນດິນທັງໝົດ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນອານາເຂດບ້ານ ບໍ່ວ່າພວກມັນເຫຼົ່ານີ້ຈະເປັນທີ່ດິນຂອງສ່ວນບຸກຄົນ ຫຼື ຊຸມຊົນ ຫຼື ຂອງລັດ ສາມາດນຳມາສູ່ການແກ້ໄຂແຕ່ວິທີການນີ້ມີຕົ້ນທຶນສູງ ກິນເວລາຫຼາຍ ແລະ ຈະຖືກກົດຂວາງຍ້ອນການຂາດແຄນຊັບພະຍາກອນພະນັກງານ. ໃນອີກດ້ານໜຶ່ງ ການຈຳກັດການຂຶ້ນທະບຽນໃຫ້ທີ່ດິນພາຍໃຕ້ລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ (ດິນສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ດິນຊຸມຊົນ) ພຽງແຕ່ພົ່ມຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງຕໍ່ກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຕາມການຮັບຮູ້ ຕໍ່ທີ່ດິນເຫຼົ່ານັ້ນ.

ໂອກາດ

ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນຖືກປະຕິບັດເປັນປະເພນີນາຍາວນານ ໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ປັດຈຸບັນຫຼາຍກວ່າ 8500 ບ້ານໃນຊຸມນະບົດ ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະເມີນ ຫຼື ການວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ໃນແບບໃດໜຶ່ງ. ຄຸນນະພາບ ແລະ ຄວາມໃຊ້ການໄດ້ ຂອງແຜນທີ່ ແລະ ຜະລິດຕະພັນອື່ນໆທີ່ເຮັດອອກມາ ມີຄວາມຫຼາກຫຼາຍຢ່າງ ໃຫຍ່ຫຼວງ. ຫຼາຍແຜນທີ່ LUP ອັນເກົ່າ ທັງເສຍຫາຍຈົນບໍ່ສາມາດກູ້ຄືນ ຫຼື ລ້າສະໄໝ ແລະ ຂາດຄວາມຖືກຕ້ອງໂດຍທົ່ວໄປ. ອັນນີ້ກໍ່ໃຫ້ເກີດບັນຫາ ເມື່ອຄວາມຕ້ອງການຫຼັກຂອງທຶນ LUP ແມ່ນການຈຳກັດການຖາງປ່າເຮັດໄຮ່ ໃຫ້ເຫຼືອສາມຕອນຕໍ່ຄອບຄົວ, ຈຳກັດການນຳໃຊ້ປ່າຂອງຊາວບ້ານ, ຫຼື ການຈັດສັນບ້ານຄົນໃໝ່ຮ່ວມກັນ. ມາຮອດປັດຈຸບັນ ພ້ອມກັບການຮວມເຂົ້າກັນຂອງວິທີການ PLUP ໃນໄລຍະທ້າຍຂອງຊຸມປີ 2000 ແລະ ການນຳໃຊ້ມັນເຂົ້າໃນໂຄງການສະໜັບສະໜູນໂດຍຜູ້ໃຫ້ທຶນ ນັບແຕ່ໂຄງການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ, ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ຈົນຮອດ ປ່າໄມ້ລວມບ້ານ – ໄດ້ມີຫຼາຍຕົວຢ່າງຂອງແຜນການນຳໃຊ້ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມສາມາດຖືກພົບເຫັນທົ່ວປະເທດ.

ການປະຕິບັດ PLUP ທີ່ຄອບຄຸມ ແລະ ຈິງຈັງ ສ້າງໃຫ້ເກີດໂອກາດອັນໜຶ່ງ ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານ ທີ່ຈະ: 1) ວິເຄາະວິວັດການປະຈຸບັນ ຂອງລະບົບກະສິກຳດັ້ງເດີມ ແລະ ການນຳໃຊ້ປ່າໄມ້; 2) ສະທ້ອນເຖິງການກຳມະສິດຄອບຄອງເຄົາມູນເດີມ ແລະ ວິວັດການຂອງມັນ; 3) ທົບທວນລະບຽບການທີ່ມີຢູ່; ແລະ 4) ເຮັດການຕັດສິນໃຈ ກ່ຽວກັບການຊົມໃຊ້ໃນອານາຄົດ ແລະ ການຄອບຄອງຜືນດິນສະເພາະໃດໜຶ່ງ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນອານາເຂດຂອງບ້ານ. ແຜນທີ່ LUP ທີ່ຈັດກຽມໄວ້ຢ່າງດີ ສະແດງໃຫ້ເຫັນອານາເຂດຂອງທີ່ດິນຊຸມຊົນ ແລະ ປະເພດການນຳໃຊ້ສະເພາະ. ຂະບວນການ PLUP ທີ່ເຕັມສ່ວນບໍ່ອາດສິມບູນໄດ້ ຫາກປາສະຈາກການພິຈາລະນາທີ່ຮອບຄອບຕໍ່ ແລະ ການອອກລະບຽບການຈາກ ກົດລະບຽບບ້ານທີ່ມີຢູ່ ແລະ ການສົນທະນາຂຶ້ນຕົ້ນ ກ່ຽວກັບກົດກະຕິກາ ແລະ ລະບຽບຄຸ້ມຄອງສະເພາະ ຕໍ່ຕອນດິນຂອງຊຸມຊົນ. ຫຼາຍຄັ້ງທີ່ສຸດ ທີ່ກົດລະບຽບທຳມະດາເຫຼົ່ານີ້ ອົງໃສ່ກົດດັ້ງເດີມທີ່ມີຢູ່ໃນຫຼາຍບ້ານ ແຕ່ພວກມັນມັກຈະບໍ່ມີການສ້າງເປັນເອກະສານຢ່າງພຽງພໍ. ມັນເໝາະສົມທີ່ສຸດທີ່ຈະສ້າງກົດລະບຽບຊຸມຊົນເປັນເອກະສານ ເພື່ອນິຍາມການໄດ້ຮັບກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນໄດ້ຮັບການຈັດສັນມາຄືແນວໃດພາຍໃນສັງຄົມທ້ອງຖິ່ນ, ແລະ ເພື່ອນິຍາມວ່າ ຈະໄດ້ຮັບການຈັດສັນກຳມະສິດໃນການນຳໃຊ້, ຄຸ້ມຄອງ, ແລະ ໂອນທີ່ດິນຄືແນວໃດ, ເຊັ່ນດຽວກັບ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຮ່ວມກັນ.

ຂັ້ນຕອນຂອງ PLUP ດຳເນີນຕາມຂໍ້ກຳນົດຂອງ VGGT ຢ່າງຈະແຈ້ງ ທີ່ວ່າ “ລັດຄວນຊ່ວຍເຫຼືອສ້າງເອກະສານຢ່າງເປັນທາງການ ແລະ ເຜີຍແຜ່ຂ່າວສານ ກ່ຽວກັບລັກສະນະທຳມະຊາດ ແລະ ທີ່ຕັ້ງຂອງທີ່ດິນ, ການປະມົງ ແລະ ປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ

ໂດຍຊຸມຊົນ” (VGGT, para. 9.8). ສູດທ້າຍ, ໃນລະຫວ່າງ ຂະບວນການ PLUP ພາຍໃນບ້ານ ຄະນະກຳມະການຄຸ້ມຄອງ ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດທີ່ໄດ້ຮັບການເລືອກຕັ້ງ (ໂດຍຄຳນຶງເຖິງອຳນາດຕາມປະເພນີທີ່ມີຢູ່) ສາມາດຖືກສ້າງ ຕັ້ງຂຶ້ນພາຍໃຕ້ການຈັດຕັ້ງບ້ານ ເຊິ່ງເປັນຂັ້ນຕອນສຳຄັນ ໃຫ້ແກ່ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດລະບຽບບ້ານ.

ອານາເຂດທີ່ຊັດເຈນ, ກັບຊະນິດກຳມະສິດຄອບຄອງ ແລະ ການ ນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ໄດ້ຮັບການມອບ, ກົດລະບຽບທີ່ເຫັນໄດ້ຊັດເຈນ ກ່ຽວກັບວິທີທາງການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການຄຸ້ມຄອງ ຖືກເຮັດ ໂດຍຊຸມຊົນ, ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຄຸ້ມຄອງໃນຕໍ່ໜ້າ ເປັນ ເງື່ອນໄຂຮຽກຮ້ອງອັນດັບຕົ້ນໆ ໃຫ້ແກ່ວິທີການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນ ໃນລະດັບຊຸມຊົນໃດໜຶ່ງ. ມັນສຳຄັນທີ່ສະຖາບັນທ້ອງຖິ່ນ ຈະມີ ສ່ວນຮ່ວມເຕັມທີ່ ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າຢ່າງຫ້າວຫັນ ຕະຫຼອດ ໄລຍະຂະບວນການ. ສະຖາບັນທ້ອງຖິ່ນ ເສີມສ້າງຄວາມ ເຂັ້ມແຂງດ້ານຄວາມຮັບຮູ້ຕໍ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຄວາມ ໝັ້ນຄົງ ໂດຍມີການວາງຮາກຖານຢູ່ບົນການຕັດສິນໃຈຂອງ ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກົນໄກລັດຖະບານ. ດັ່ງນັ້ນ ການຮັບຮອງກຳມະ ສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ແລະ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຊຸມຊົນ ໃນເຂດຊົນນະບົດຂອງ ສປປ ລາວ ສາມາດອີງໃສ່ຂະບວນການ PLUP ທີ່ຄອບຄຸມ.

PLUP ເອງ, ຫຼື ການສ້າງລະບຽບການຂອງກົດລະບຽບບ້ານ ຫຼື ຂໍ້ຕົກລົງຊົ່ວຄາວ ບໍ່ແມ່ນທາງເລືອກໃຫ້ແກ່ການຮັບຮອງເປັນ ທາງການ ແລະ ການບັນທຶກກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ແຕ່ຂ້ອນຂ້າງຈະເປັນບາດກ້າວລະຫວ່າງກາງ. ຫຼາຍຕົວຢ່າງໃນ ປະເທດ ບ່ອນທີ່ມີແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ກົດລະບຽບທ້ອງຖິ່ນ ທີ່ຜ່ານການຮັບຮອງແລ້ວ ທີ່ພວກມັນບໍ່ໄດ້ປ້ອງກັນການສູນ ເສຍທີ່ດິນຊຸມຊົນ ຍ້ອນການຈັດສັນໃຫ້ແກ່ການສຳປະທານ ຫຼື ຮູບແບບການຍ້າຍອອກທີ່ດິນແບບອື່ນ (Ling, 2017). ໃນອີກດ້ານ ໜຶ່ງ ຍັງມີຫຼາຍຕົວຢ່າງທີ່ແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້ຢູ່ໃຫ້ອຳ ນາດແກ່ຫຼາຍຊຸມຊົນ ເຮັດການເຈລະຈາໄດ້ດີຂຶ້ນ ຫຼື ໄດ້ຮັບຄວາມ ເປັນທຳກວ່າເກົ່າ, ການຊົດເຊີຍໃນກໍລະນີສູນເສຍກຳມະສິດ ຄອບຄອງທີ່ດິນ. ໃນຖານະເປັນການປ້ອງແບບດັ້ງເດີມ ຕ້ານ ການເຂົ້າຢຶດຄອງທີ່ດິນແບບໃໝ່ ມາດຕະການປ້ອງໄລຍະ ກາງສາມາດຖືກນຳສະເໜີ ອີງຕາມ PLUP.

ຕາມຫຼັກການແລ້ວ ຂະບວນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນໃນບ້ານ ຄວນຖືກປະຕິບັດ ທີ່ເປັນການປະຕິບັດຢ່າງເປັນລະບົບ ແລະ ມີການເຂົ້າຮ່ວມ ທີ່ປະກອບດ້ວຍການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສ່ວນ ບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນທັງໝົດທີ່ຕັ້ງຢູ່ພາຍໃນອານາເຂດ ຂອງບ້ານ. ຄວາມສອດຄ່ອງແກ່ການສະເໜີ ໃນ VGGT ທີ່ ວ່າ ເມື່ອ “ກຳມະສິດຄອບຄອງຂອງຊຸມຊົນໃນລະບົບກຳມະສິດ ຄອບຄອງຕາມປະເພນີຖືກປະກອບເປັນເອກະສານຢ່າງເປັນ ທາງການ, ພວກມັນຄວນຖືກບັນທຶກພ້ອມກັບສິດຄອບຄອງຂອງ

ລັດ, ເອກະຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນອື່ນໆເພື່ອປ້ອງກັນການອ້າງສິດ ຍາດແຍ່ງ” (VGGT, para.9.8). ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຊຸມ ຊົນຈຳຕ້ອງປະກອບມີເຂດນຳໃຊ້ທີ່ດິນກະສິກຳ ເພື່ອການປູກພືດ ໝູນວຽນ ຢ່າງຫຼີກລ່ຽງບໍ່ໄດ້ ຍ້ອນທີ່ດິນເຫຼົ່ານີ້ສະແດງສ່ວນໃຫຍ່ ຂອງທີ່ດິນຜະລິດ ໃນເຂດຊົນນະບົດ ເຊັ່ນດຽວກັບ VUFs. ການ ໄດ້ຮັບທີ່ດິນ ຄອບຄອງຕາມປະເພນີທີ່ຖືກຮັບປະກັນຖືກຕ້ອງຕາມ ກົດໝາຍ ແມ່ນປັດໄຈດຽວທີ່ສຳຄັນທີ່ສູດ ເພື່ອຫຼຸດພື້ນຄວາມ ທຸກຍາກ ແລະ ຮັບປະກັນການດຳລົງຊີວິດ.

ອີງຕາມກົດໝາຍການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ (ເລກທີ. 47 ປີ 2003), ບ້ານເປັນຫົວໜ່ວຍການປົກຄອງທີ່ລຸ່ມສຸດ ແລະ ປະກອບເປັນ ສ່ວນຂອງການຈັດຕັ້ງລັດ ໃນ ສປປ ລາວ. ສະນັ້ນ ການອອກໃບ ຕາດິນແກ່ຊຸມຊົນ ຈຶ່ງຖືກອອກໃນຊື່ຂອງບ້ານໜຶ່ງ, ຫຼື ແມ່ນກະ ທັງຫຼາຍບ້ານ ໃນກໍລະນີກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີມີ ຮ່ວມກັນໂດຍຫຼາຍຊຸມຊົນ. ໃບຕາດິນຊຸມຊົນເປັນໃບຢັ້ງຢືນກຳມະ ສິດຄອບຄອງຖາວອນ.

ຍິ່ງໄປກ່ອນນັ້ນ ໄລຍະນີ້ ລັດຖະບານລາວເລີ່ມຕົ້ນການລິເລີ່ມທີ່ ສຳຄັນ ພ້ອມກັບການສະແດງເຈດຈຳນົງ ແລະ ການຮັບຮອງ ໂດຍ ກອງທຶນຫຸ້ນສ່ວນກາກບອນປ່າໄມ້ແຫ່ງທະນາຄານໂລກ ແລະ ການກຽມຄວາມພ້ອມໃຫ້ກັບ REDD+². ໃນບໍລິບົດນີ້ ມັນ ຍັງສຳຄັນທີ່ຈະຮັບຮອງບົດບາດອັນຈຳເປັນຂອງຊາວບ້ານໃນ ຊົນນະບົດ ໃນການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ປົກປັກຮັກສາປ່າໄມ້ ທີ່ຂຶ້ນຕໍ່ໄປ ຈະໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໂດຍການຮັບຮອງທາງກົດໝາຍ ຂອງ VUFs ແລະ ແຜນການຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ລວມບ້ານທີ່ສ້າງຕັ້ງ ຂຶ້ນໂດຍທ້ອງຖິ່ນ.

² ໂຄງການຮ່ວມມືຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດກ່ຽວກັບການຫຼຸດ ຜ່ອນການປ່ອຍອາຍຄວັນຈາກການຕັດໄມ້ທຳລາຍປ່າ ໃນບັນດາປະເທດ ກຳລັງພັດທະນາ.

ຂໍສະເໜີ ແລະ ທິດທາງຕໍ່ໜ້າ

1. ປະກອບກອບນິຕິກຳໃຫ້ສົມບູນ ແກ່ການຮັບຮອງກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ແລະ ຈັດກຽມບົດແນະນຳການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ຄອບຄຸມ

■ ກົດໝາຍທີ່ດິນສະບັບປັບປຸງອາດຈະຮັບການຮັບຮອງ ໃນປີ 2018. ພ້ອມກັບກົດໝາຍທີ່ດິນສະບັບປັບປຸງ ດຳລັດຈຳນວນໜຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງຖືກຈັດກຽມ, ປະກອບດ້ວຍດຳລັດກ່ຽວກັບການຂຶ້ນທະບຽນກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີ (ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ແລະ ທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ). ນິຕິກຳ ໃໝ່ສາມາດໃຫ້ນິຍາມທີ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ເຂົ້າໃຈໄດ້ຢ່າງກວ້າງຂວາງ ຂອງ “ກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ”, “ທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ” ແລະ “ທີ່ດິນຊຸມຊົນ”; ແລະ ຊື່ໃຫ້ແກ້ໄຂບັນຫາໃບຕາດິນ ສຳລັບທີ່ດິນຕາມປະເພນີ. ໂດຍຫຼັກການແລ້ວ ກົດໝາຍປ່າໄມ້ສະບັບໃໝ່ ຍັງຈະຖືກຜ່ານ ຫຼັງຈາກການປັບປຸງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັນກັບມະຕິຂອງພັກ. ມັນຈຳເປັນທີ່ຈະປັບປຸງ ບັນດາແງ່ມູນໃຫ້ສອດຄ່ອງກັນ ຕໍ່ການຮັບຮອງກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ, ແລະ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ໃນນິຕິກຳທີ່ສຳຄັນນີ້.

■ ບົດແນະນຳທີ່ຄອບຄຸມກ່ຽວກັບການຮັບຮອງກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ປະກອບດ້ວຍ ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນ, ແລະ ໃບຕາດິນຈຳເປັນຕ້ອງຖືກຮ່າງ ແລະ ຈິ່ງຈະຖືກສົ່ງເຂົ້າຮັບການສົນທະນາ ແລະ ທົບທວນໂດຍພາກສ່ວນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ. ປະສົບການຈາກການບຸກເບີກຕ່າງໆ ສາມາດພິຈາລະນາເປັນບາດກ້າວເລີ່ມຕົ້ນ ໃນການພັດທະນາບົດແນະນຳເຫຼົ່ານີ້. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ບົດແນະນຳ ສາມາດ: i) ສະໜອງເງື່ອນໄຂ ແລະ ມາດຕະຖານທີ່ຊັດເຈນ ໃຫ້ແກ່ການຈຳກັດທີ່ດິນບ້ານ; ແລະ ii) ບິ່ງຊື່ໃຫ້ແກ້ໄຂຂໍ້ຮຽກຮ້ອງດ້ານຄວາມຖືກຕ້ອງ ຂອງການສຳຫຼວດທີ່ໃຊ້ການໄດ້ ແລະ ເຕັກນິກການສຳຫຼວດສຳລັບຕອນດິນຊຸມຊົນທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ກວ່າ.

■ ນອກຈາກການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ ແລະ ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ພາຍໃຕ້ລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໃນບ້ານ ແລະ ອຳນາດການປົກຄອງຂອງມັນ, ການຕັດສິນໃຈຈຳເປັນຕ້ອງຖືກເຮັດ ແບບດຽວກັບສິດນຳໃຊ້ຕາມປະເພນີ ໃຫ້ແກ່ພື້ນທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ກວ່າຂອງທີ່ດິນລັດ, ປະກອບດ້ວຍສິດນຳໃຊ້ໃນປ່າຂອງລັດ ສາມາດຮັບການຮັບຮອງ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນເຊັ່ນດຽວກັນ.

2. ເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ແລະ ສ້າງຄວາມຮັບຮູ້

■ ຮວມການອົບຮົມພະນັກງານຂອງຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເມືອງ/ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ແລະ ຫ້ອງການຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແຂວງ ແລະ ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ແຂວງ ໃຫ້ເປັນອັນດຽວກັນ ອົງຕາມບົດແນະນຳໃໝ່, ແລະ ກອບນິຕິກຳທີ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງຈະເປັນສິ່ງຈຳເປັນ.

■ ການລິເລີ່ມຕ່າງໆ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈທາງກົດໝາຍ ແລະ ການອົບຮົມຊຸມຊົນຊື່ນນະບົດ ຈຳເປັນຕ້ອງສືບຕໍ່ ແລະ ຂະຫຍາຍອອກ. ເພື່ອການດຳເນີນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ລັດທະບານລາວຈຳເປັນຕ້ອງສະໜັບສະໜູນຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແລະ ອຸດໜູນການເຄື່ອນໄຫວເຫຼົ່ານີ້ ເຊິ່ງຄວນຈະບໍ່ຖືກປະໂຫຍດອີງການບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ແລະ ຜູ້ໃຫ້ທຶນ. ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງກົດໝາຍສາມາດຖືກຕອບສະໜອງ ສະນັ້ນ ຊຸມຊົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂໍ້ຂັດແຍ່ງດ້ານທີ່ດິນ ສາມາດປົກປ້ອງກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີຂອງພວກເຂົາ.

3. ກຽມການໃຫ້ການການປະຕິບັດການເລີ່ມຕົ້ນການຂຶ້ນທະບຽນກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນຕາມປະເພນີດ້ວຍວິທີການທີ່ຄອບຄຸມ ແລະ ເຮັດເປັນກຸ່ມ

■ ເມື່ອກອບນິຕິກຳພ້ອມແລ້ວ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຈຳເປັນຕ້ອງອາງແຜນເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ປະຕິບັດການຂຶ້ນທະບຽນ ແລະ ອອກໃບຕາດິນໃຫ້ຕອນດິນທີ່ມີກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ. ໃນບ່ອນໃດກໍ່ຕາມທີ່ເປັນໄປໄດ້ມັນຄວນປະສານເຂົ້າກັບວິທີການໃດໜຶ່ງ ເພື່ອການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ເປັນລະບົບ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມ. ວິທີການທີ່ມີຄວາມສົມດູນດີ ໃນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຈຳເປັນຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນລະຫວ່າງເຂດຕົວເມືອງ/ ບັນດາເຂດໃກ້ຄຽງຂອງມັນ ແລະ ແມ່ນກະທັ່ງເຂດຊື່ນນະບົດຫ່າງໄກ. ໃນບາງລະດັບ ລາຍຮັບຈາກການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນໃນເຂດຕົວເມືອງ ສາມາດຖືກໃຊ້ອຸດໜູນການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນໃນເຂດຊື່ນນະບົດ. ສິ່ງຈຳເປັນໃຫ້ແກ່ພະນັກງານລົງເຮັດວຽກໃນສະພາບແວດລ້ອມຊື່ນນະບົດຈຳເປັນຕ້ອງຖືກທົບທວນ ແລະ ດັດປັບ.

■ ສຳລັບເຂດຊື່ນນະບົດ ກົດຈະກຳຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສາມາດຖືກລິເລີ່ມໃນຫຼາຍເຂດ ທີ່ກົດຈະກຳອາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນລະອຽດແບບມີສ່ວນຮ່ວມ ສາມາດຖືກປະຕິບັດໄດ້ໃນປະຈຸບັນ ແລະ ບ່ອນທີ່ມີເອກະສານ PLUP ທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງດ້ານຄຸນນະພາບ. ນີ້ຍັງຄວນປະກອບດ້ວຍບ້ານຕ່າງໆທີ່ໂຄງການປ່າໄມ້ລວມບ້ານພວມກຳລັງຕັ້ງໜ້າ ແລະ ແຜນຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ລວມບ້ານທີ່ພັດທະນາຂຶ້ນຮ່ວມກັນ ຖືກສ້າງຂຶ້ນແລ້ວ. ໂດຍລວມແລ້ວ ກົດ

ຈະກຳວາງແຜນນຳໃຊ້ທີ່ດິນແບບມີສ່ວນຮ່ວມທີ່ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ ກະຊວງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເປັນພື້ນຖານໃຫ້ແກ່ການຂຶ້ນ ທະບຽນທີ່ດິນຈຳເປັນຕ້ອງຖືກເນັ້ນໜັກ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍ. ນີ້ ຈະຮຽກຮ້ອງການປະສານກັນລະຫວ່າງ ການວາງແຜນນຳໃຊ້ ທີ່ດິນ ແລະ ຂະບວນການອອກໃບຕາດິນ.

■ ໃນໄລຍະນີ້ ເອກະສານ PLUP ຮັບການຮັບຮອງຢ່າງເປັນ ທາງການ ໂດຍທ່ານເຈົ້າເມືອງ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ການປຶກ້ອງກຳມະ ສິດຖືຄອງຕາມປະເພນີ. ຄວາມພະຍາຍາມທີ່ນຳພາໂດຍຊຸມຊົນ ທີ່ຈະສ້າງເປັນເອກະສານ, ແລະ ສ້າງແຜນທີ່ດິນຄອບຄອງຕາມ ປະເພນີຂອງພວກເຂົາ ໂດຍນຳໃຊ້ PLUP ສາມາດເປັນພື້ນຖານ ໃຫ້ແກ່ມາດຕະການປຶກ້ອງໄລຍະກາງ.

4. ການອາດແຜນທີ່ຄົນໃຫ້ແກ່ປະເພດປ່າ

■ ຄວາມພະຍາຍາມຢູ່ໃນລະຫວ່າງທາງທີ່ຈະອາດແຜນທີ່ຄົນ ໃຫ້ ແກ່ສາມປະເພດປ່າ (ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ) ໃນລະດັບຊາດ, ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນເມືອງ. ພື້ນທີ່ພູມມີປະເທດອັນ ກວ້າງຂວາງ ກຳລັງຖືກຈັດປະເພດອອກເປັນ ປ່າປ້ອງກັນ ຫຼື ປ່າ ຜະລິດແຫ່ງຊາດ ທີ່ປະກອບດ້ວຍສ່ວນໃຫຍ່ຂອງເຂດຜະລິດກະ ສິກຳຂອງບ້ານຕ່າງໆ. ນີ້ເປັນເຫດໃຫ້ເກີດການຈຳກັດແກ່ຄວາມ ພະຍາຍາມແກ້ໄຂທັງທາງດ້ານກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນ ແລະ ປ່າ ພາຍໃຕ້ລະບອບປະເພນີ. ມັນຍັງສຳຄັນທີ່ຈະຮັບປະກັນວ່າ ການຄຸ້ມຄອງປ່າມີຄວາມຍືນຍົງ. ຄວາມພະຍາຍາມວາດແຜນທີ່ ຄົນ ທີ່ອີງໃສ່ຂໍ້ຮຽກຮ້ອງຂອງສະພາແຫ່ງຊາດນີ້ ຄວນຮັບການ ສະໜັບສະໜູນຢ່າງແຂງແຮງ.

5. ສ້າງເປົ້າໝາຍຢ່າງໜັ້ນຄົງ ແກ່ການຂຶ້ນ ທະບຽນທີ່ດິນໃນເຂດຊົນນະບົດ ໃນບັນດາ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການແຫ່ງຊາດ

■ ເມື່ອມີເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານລາວທີ່ຈະພາປະເທດຊາດ ຫຼຸດພື້ນອອກຈາກສະພາບເປັນ “ປະເທດດ້ອຍພັດທະນາ” ກ່ອນ ປີ 2020 ມັນສຳຄັນທີ່ຈະພິສູດໃຫ້ເຫັນເຖິງສັກກະຍະພາບໃນ ການຮັບປະກັນກຳມະສິດຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໂດຍສະເພາະ ໃນທ່ານກາງປະຊາຊົນບັນດາເຜົ່າໃນເຂດພື້ນທີ່ສູງ ເພື່ອຄວາມ ປອດໄພດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ໄພສະນາການ ແລະ ການ ຫຼຸດພື້ນຈາກຄວາມທຸກຍາກ. ເມື່ອລັດຖະບານລາວປັບປຸງ ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນການແຫ່ງຊາດຂອງຕົນຕາມເປົ້າໝາຍ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍການຫຼຸດພື້ນ ອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ ການພັດທະນາຊົນນະບົດ ແລະ ການ ຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນແບບຍືນຍົງ, ມັນບໍ່ມີທາງເລືອກອີກ ຕໍ່ການສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການຈິດທະບຽນທີ່ດິນ ແລະ ການຮັບຮອງກຳມະສິດ ຄອບຄອງຕາມປະເພນີ ໃຫ້ແກ່ທີ່ດິນຊຸມຊົນ ໃນເຂດຊົນນະບົດ. ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນຊຸມຊົນຍັງຈະພິສູດໃຫ້ເຫັນເຖິງສັກກະ ຍະພາບຂອງຊຸມຊົນ ທີ່ຈະຄຸ້ມຄອງປ່າ ຈາກເປົ້າໝາຍດັ່ງໜັ້ນທີ່ ເຫັນໄດ້ ຕໍ່ການປຶກ້ອງຮັກສາປ່າໄມ້ ທີ່ກຳນົດລະບຽບການໄວ້ໂດຍ ລັດທະບານລາວ.

■ ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດຄັ້ງຕໍ່ໄປ ແລະ ແຜນຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂອງມັນ ຄວນປະກອບດ້ວຍເປົ້າໝາຍທີ່ ແຍກຕ່າງຫາກ ໃຫ້ແກ່ການຂຶ້ນທະບຽນທີ່ດິນສ່ວນບຸກຄົນ, ລວມ ໝູ່ ແລະ/ຫຼື ຊຸມຊົນ, ແລະ ຂອງລັດ. ນີ້ອາດເປັນບາດກ້າວນຳໄປ ເຖິງການລາຍງານກ່ຽວກັບຕົວຊີ້ວັດເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ແບບຍືນຍົງ: “ອັດຕາສ່ວນຂອງປະຊາກອນຜູ້ໃຫຍ່ໂດຍລວມ ທີ່ ມີກຳມະສິດຄອບຄອງທີ່ດິນທີ່ໜັ້ນຄົງ, ກັບການປະກອບເອກກະ ສານທີ່ຖືກຮັບຮອງຖືກຕ້ອງຕາມກົດໝາຍ, ແລະ ຜູ້ທີ່ຮັບຮູ້ເຖິງ ຄວາມໜັ້ນຄົງຂອງກຳມະສິດທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ ອີງຕາມເພດ ແລະ ປະເພດຂອງການຄອບຄອງ”.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Dwyer, M. & Dejvongsa, V. 2017. *Forest and agricultural land use planning: A strategic analysis of the TABI approach in Lao PDR*. Vientiane, Swiss Agency for Development and Cooperation (SDC).
- FAO. 2011. *Communal tenure and the governance of common property resources in Asia – lessons from experiences in selected countries* by Ewers, K.A. FAO Land Tenure Working Paper 20. Rome, FAO. 45 pp.
- FAO/CFS. 2012. *Voluntary guidelines on the responsible governance of tenure of land, fisheries and forests in the context of national food security*. Rome, FAO. 40 pp.
- FAO. 2016. *Responsible governance of tenure and the law*. (Available at <http://www.fao.org/3/a-i5449e.pdf>)
- Hirsch, P. & Scurrah, N. 2015. *The political economy of land governance in Lao PDR*. Mekong Region Land Governance Project.
- Ironside, J. 2017. *The Recognition of Customary Tenure in Lao PDR*. Mekong Region Land Governance Thematic Studies Series#8. Vientiane, Mekong Region Land Governance.
- Kenney-Lazar, M. 2015. *Linking food and land tenure security in the Lao PDR*. Lao People's Democratic Republic, Land Issues Working Group.
- Lao Government. 2003. Land Law, No 04/NA, dated 21 October 2003. The Lao People's Democratic Republic.
- Lao Government. 2007. Forestry Law, No. 6/NA, dated 24 December 2007. The Lao People's Democratic Republic.
- Lao Government. 2008. Decree of Prime Minister No. 88/PM, dated 3 June 2008 on the Implementation of Land Law. The Lao People's Democratic Republic.
- Lao Government. 2017. Party Resolution on the Enhancement of Land Management and Development No. 026/CC, dated 03 August 2017. The Lao People's Democratic Republic.
- Ling, S. 2016. *Issue of collective land title to Talaknathin Village, Khammouane*. CIDSE Case Study. Vientiane, Land Info Working Group.
- Ling, S. 2017. *Developments in Land Use Planning in Lao PDR since 2009*. Land Issues Working Group, the Lao People's Democratic Republic Land Use Practice Study, the Lao People's Democratic Republic.
- LIWG. 2012. *Communal land titling and registration policy recommendations – lessons from the field*. Land Issues Working Group, the Lao People's Democratic Republic.
- LMDP. 2015. *Systematic land registration in rural areas of Lao PDR – A concept document for countrywide application*. Land Management and Decentralised Planning Programme, GIZ.
- MAF and MoNRE. 2016. *Village forest management planning guidelines*. Ministry of Agriculture and Forestry, and the Ministry of Natural Resources and Environment, the Lao People's Democratic Republic.
- MAF and NLMA. 2010. *Participatory Agriculture and Forest Land Use Planning (PLUP) at Village and Village Cluster Levels*. Ministry of Agriculture and Forestry and the National Land Management Authority, the Lao People's Democratic Republic.
- Mann, E. & Luangkhot, N. 2008. *Study on women's land and property rights and customary or traditional tenure systems in five ethnic groups in Lao PDR*. Land Policy Study No.13, Land Policy Development Project, GIZ.
- MoNRE. 2014. Ministerial Direction No. 6036/MONRE, dated 27 August 2014 on Land Registration and Land Titling. The Lao People's Democratic Republic.
- Schneider, T. 2013. *Communal land titles in the Lao PDR: Extracting lessons from pilot initiatives*. Climate Protection through Avoided Deforestation (CliPAD), GIZ.
- SUFORD-SU. 2015. Guidelines for registration and communal titling of village use forests in production forest areas. SUFORD-SU Project, World Bank.

ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ໂອກາດ ຂອງການ
ປະຕິຮູບ ແລະ
ການປົກປ້ອງລະບົບກຳມະສິດຄອບຄອງ
ຕາມປະເພນີ
ໃນ ສປປ ລາວ

ນະໂຍບາຍຫຍໍ້

CONTACT INFORMATION

FAO Regional Office for Asia and the Pacific
39 Phra Athit Road, Phranakorn
Bangkok 10200, Thailand

Marianna.Bicchieri@fao.org

Louisa.Jansen@fao.org